

හින්දුස්තානී රාගධාරී සංගීතයේ රාග-රාගිනී සිද්ධාන්තය සහ රාගමාලා සිතුවම්
එච්. එම්. අයි. කේ. කෝශලා හේරත් ¹
HU/2012/0243

භාරතීය රාගධාරී සංගීතයේ අන්තර්ගත රාග-රාගිනී සිද්ධාන්තයෙහි මනෝවිද්‍යාත්මක පසුබිම රාගමාලා සිතුවම් ඔස්සේ අධ්‍යයනය කිරීම මෙම පර්යේෂණයේ අරමුණ වේ. යථෝක්ත කාරණාව සනාථ කිරීම සඳහා පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය වශයෙන් සාහිත්‍යායික මූලාශ්‍ර, පූර්ව පර්යේෂකයින්ගේ පර්යේෂණ ග්‍රන්ථ ආශ්‍රයෙන් ලබාගත් තොරතුරු හා ශ්‍රව්‍ය දෘශ්‍ය මූලාශ්‍ර භාවිත කරනු ලැබේ. රාග-රාගිනී සිද්ධාන්තය මගින් ශිවගේ නාදයන් ලෙස පංචමුඛ මහාදේව, මුහුණු පහකින් රාග පහක් හා පාර්වතීගේ මුහුණ ලෙස මූලික රාග හයක් බිහි වේ. මෙම මූල රාග හය සඳහා භාර්යාවන් හයක් ද ඔවුන් රාගිනී ලෙසත්, රාගිනී සඳහා පුතුන් හය දෙනා බැගින් ද ඔවුන් රාජපුත්‍ර ලෙසත් නිර්මාණය වූ බව ප්‍රාචීන ග්‍රන්ථවල සඳහන් වේ. මෙහි එන මූලරාග ලෙස ශ්‍රී, හෙරව, දීපක්, හින්දෝල්, මේස, මාලා කවුෂ (මාල්කෝන්ස්) යන රාග හැඳින්විය හැකි ය. 16, 17 සියවස්වල දී රාග-රාගිනී සඳහා උග්‍රපුරකයක් ලෙස රාගමාලා සිතුවම් බිහිවී ඇත. අක්බාර් රාජසභා සංගීතඥ මියංතාන්සේන් ලියූ 'රාගමාලා' ග්‍රන්ථය ආශ්‍රයෙන් රාගමාලා සිතුවම් බිහි වී ඇත. රාගමාලා සිතුවම් විශාල ප්‍රමාණයක් සිතුවම් වී ඇති අතර රාජස්ථාන්, පකිස්ථාන්, ජම්බු- කාශ්මීර්, හිමාචල්, නේපාල්, හෝපාල් වැනි ප්‍රදේශවලින් සිතුවම් හමු වී ඇත. එක් රාගයක මනෝභාවය උද්දීපනය කිරීමට යොදාගෙන ඇති සිතුවම් ස්ථාන කිහිපයකින් වෙනස් ස්වරූපවලින් හමු වේ. එමගින් විවිධ චිත්‍ර ශිල්පීන් හා සංගීතඥයින් අතර පවතින පුද්ගල මනෝභාවයේ විෂමතාවයන් පිළිබිඹු වේ. රාජස්ථාන් හා ඉන්දියාවේ අවට ප්‍රදේශවලින් බිහිවූ රාගමාලා සිතුවම් පසුකාලීන ව ලොව පුරා පවතින කෞතුකාගාරවල දැකිය හැකිය. ලන්ඩන්, පැරිස්, බර්ලින්, කල්කටා, බොම්බේ, ලක්නව්, අන්ද්‍රා, හයිද්‍රාබාද්, අල්බාර්, බික්තාර් එයට නිදසුන් ය.

ප්‍රමුඛ පද: භාරතීය රාගධාරී සංගීතය, රාග, මනෝවිද්‍යාත්මක පසුබිම, රාගමාලා සිතුවම්

¹ ප්‍රාසංගික කලා (විශේෂවේදී) දෙවන වසර